पुण्ना International School
Shree Swaminarayan Gurukul, Zundal

Examination S A 1 2020 – 21			
Student Name		Grade - 9	
Date	10/09/2020 (Thursday)	Subject	SANSKRIT
Time	2 ½ hours	Total Marks	50

अपठितांश–अवबोधनम

प्र–1 अधोदतम प्रत्येक अनुच्छेदं पठत प्रश्नान च उतरत–

1– भारतवर्षः कृषिप्रधान–देशः। अत्र अनेकेजनाः ग्रामेषु निवसन्ति। कृषकाः कृषि–कार्य कुर्वन्ति अन्नानि च उत्पादयन्ति। अन्नंविना कृतः जीवनम? कृषिकार्य विना च कथम अन्नानाम उत्पादनम भवेत? अतः ग्रामाणां कृषकाणां च महत्वम। केचित ग्रामीणांः स्वेस्वे गृहे स्थित्वा कार्याणि कुर्वन्ति। यथा लौहकाराः लौहकार्यम कुर्वन्ति, कुम्भकाराः घटान रचयन्ति, तक्षकाः काष्ठेन मञ्चकान, फलकान आसन्दिकाः च रचयन्ति। अनेकेषु ग्रामेषु विधुत–सुविधा न अस्ति। जलानाम अभावे कृषिः अपि इष्टम फलं न ददाति। वस्तुतः ग्राम्य– जीवनम अति कठिनम । परम ग्रामीणाः अल्पेन एव सन्तुष्टाः भवन्ति।

क– एकपदेन उतरत– **[4-marks]**

1– भारतदेशः कीदृशः देशः?

2– के अन्नानि उत्पादयन्ति?

3– कः घटान रचयति?

4– जलाभावेका इष्ट–फलं न ददाति?

ख– पूर्णवाक्येन उतरत– **[2-marks]**

1– तक्षकाः किं कुर्वन्ति?

ग– निर्देशानुसारं रिक्तस्थानानि पूरयत– **[4-marks]**

1– अन्नं विना – अत्र विना योगे का विभक्तिः प्रयुक्ता? ----------

2– समानार्थक पदं चित्वा लिखत– यच्छति --------

3– 'जलानाम अभावे कृषिः अपिः इष्टं फलं न ददाति' इति वाक्ये –

क– कर्तृपदम किम?

1- जलानाम 2-कृषिः 3- इष्टम

ख- कर्मपदम किम?

1- अपि 2- फलम 3- इष्टम

रचनात्मक-कार्यम

प्र-2 चित्रं दृष्टवा मञ्जुषातः पदानि च प्रयुज्य वाक्यानि रचयत-

[10-marks]

1- मञ्जुषा- (हरीतिमा, अस्ति, मालाकारः, वृक्षाः, उपवनम, सुन्दर, सिञ्चति, जलम, फलानि, जलप्रपात, पुष्पाणि सन्ति, विकसन्ति)

1- --

2- --

3- --

4- --

5- --

अनुप्रयुक्त- व्याकरणम

प्र- 3 निर्देशानुसारं लिखत-

(क) अधोलिखितानां शब्दानां विलोमपदं पाठात चित्वा लिखत- **[5-marks]**

1- पश्चात

2- श्वेतः

3- अधः

4- सूर्यास्तः

5- हसितुम

(ख) संधि कुरुत- **[5-marks]**

1- नि + अवसत

2- हि + अकारयत

3- सूर्य + उदयः

4- वृक्षस्य + उपरि

5- अत्र + एव

(ग) कोष्ठकगतेषु पदेषु सप्त्मीविभिक्तेः प्रयोगं कृतवा रिक्तस्थानपुर्ति कुरुत-

[5-marks]

1- ------- हिमालयः उच्चतमः। (नग)

2- अस्मिन -----------किमर्थ पर्यटसि? (निदाधदिवस)

3- खगः ----------- नीडं करोति। (शाखा)

4- बालः ----------- क्रीडितुं निर्जगाम। (पाठशालागमनवेला)

5- ------------ जगति प्रत्येकं स्वकृत्ये निमग्रो भवति।(इदम)

पठित-अवबोधनम

प्र- 4 स्थूलपदान्यधिकृत्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत - **[5-marks]** 1- चटकः स्वकर्मणि व्यग्र : आसीत।

2- कुक्कुरः मानुषाणां मित्रम अस्ति।

3- पुरुषः नद्यां सिक्ताभिः सेतुं निर्मातुं प्रयतते।

4- गुरुगृहं गत्वैव विद्याभ्यासः करणीयः।

5- प्रकृतिः जीवनसुख प्रददाति।

प्र-5 निम्नलिखितस्य श्लोकस्य भावार्थ हिन्दोभाषाया आङग्लभाषाया वा लिखत- [5-marks]

1- यो मां पुत्रप्रीत्वा पोषयति स्वामिनो गृहे तस्य।

रक्षानियोगकरणात्र मया भ्रष्टव्यमीषदपि।।

2- प्रियवाक्यप्रदानेन सर्वे तुष्यन्ति ज्न्तवः।

त्स्मात्तदेव वक्तवयं व्चने का दरिद्रता।।

प्र-6 अधोलिखितानां प्रश्नानाम उत्तराणि संस्कृतभाषया लिखत- [5-marks

1- बालिका केन सोपानेन स्वर्णभवनम आससाद?

2- जन्तवः केन विधिना तुष्यन्ति?

3- अस्माभिः पर्यावरणस्य रक्षा कथं करणीया?

4- "जटायो। पश्य इति" का वदति?

5- नद्यां जलं कदा अपेयं भवति?